

Modern bilimin İslami kökenleri

14 asır önce Allah tüm insanlığa bir yol gösterici olmak üzere Kuran'ı indirdiğinde Araplar, batıl inançlara sahip bir cahiliye kavmi idi. Kuran'ın ışığı sayesinde bu batıl inançlardan kurtuldular ve aklın yolunu izlemeye başladılar. İslam'la birlikte medeniyeti öğrendiler. Sadece Araplar değil İslam'ı kabul eden tüm topluluklar cahiliye devrinin karanlığından sıyrılıp, aydınlandılar. Bunun sonucunda, İslamiyet'in ilk dönemlerinde, dünya tarihinde görülmüş en etkileyici gelişmelerden biri yaşandı. Daha önceden tek bir kenti bile uyum içinde yönetmeyi başaramayan Araplar

Afrika'dan Orta Asya'ya kadar uzanan bir dünya imparatorluğunun yöneticileri haline geldiler.

Bu imparatorluğun en önemli yanlarından biri tarihte o güne kadar eşi görülmemiş bir bilimsel aşama kaydetmiş olmasıydı. Avrupa'nın Ortaçağ karanlığını yaşadığı bir dönemde İslam dünyası muhteşem bir bilimsel miras oluşturdu. Tıp, cebir, geometri ve hatta sosyoloji dünyada ilk defa sistematik bir biçimde İslam medeniyeti içinde gelişti.

İslam coğrafyasındaki büyük dini eğitim merkezleri aynı zamanda bilginin ve bilimsel gelişmenin de merkezleriydi. Bu tür çalışmaların yapıldığı bilim merkezleri, binlerce okul-caminin yapıldığı Abbasiler döneminde (750–1258) başladı. 10. yüzyılda Bağdat'ta medrese adı verilen 300 tane okul, 14. yüzyıl başlarında ise İskenderiye'de 12 bin öğrenci yaşıyordu. Medreselerde çoğu kadın olan öğretmenler vardı. Bunların bir bölümü tüm gün, bir bölümü ise yarım gün öğretmenlik yapıyordu. Öğrenciler arasında zengin-fakir ayrımı yapılmadan aynı eğitim veriliyordu. Kütüphanelerin zenginleşmesine önem veriliyor ve yabancı kaynaklar da temin ediliyordu.

En ünlü medreseler Bağdat'taki Beyt'ül Hikme (820) ve Kahire'deki Dar'ül İlm (998) idi. Bugün de varlığını sürdüren El-Ezher (969) gibi üniversiteler Avrupa'daki benzerlerinden çok daha önce kuruldu. O dönemde İslam dünyası, dünyadaki ilk üniversiteleri hatta ilk hastaneleri inşa etmişti.

Ortadoğu'nun Bilimsel Rönesansı

Bu gerçekler, genellikle zihinlerinde bambaşka bir İslam portresi taşıyan günümüzün batılılarına şaşırtıcı gelebilir. Söz konusu yanlış portre İslam medeniyetinin tarihini bilmemekten kaynaklanır. Bu bilgisizlikten ve önyargılardan kurtulanlarsa İslam'ın bilim dünyasına yaptığı öncülüğü kabul etmektedirler. Bu sağduyulu tavrın örneklerinden biri yakın zamanda ünlü televizyon kanalı PBS tarafından çekilen "İnanç İmparatorluğu: İslam" adlı belgesel filmidir. Belgeselin yorumcusu aynen şunları söyler:

"Tarihin akışı içinde, İslam medeniyeti insanlığın en büyük başarılarından biri olmuştur... Batı için İslam tarihinin büyük kısmı bir yanlış anlama ve korku örtüsünün arkasında karartılmıştır. Bununla beraber İslam'ın saklı tarihi derinden ve şaşırtıcı bir biçimde Batı medeniyetiyle birlikte örülmüştür. Leonardo da Vinci'nin doğumundan 600 yıl önce Rönesans'ın tohumlarını eken Müslüman bilim adamlarıydı. Hastalıkları tedavi etme yöntemlerimizden, sayı saymada kullandığımız rakamlara kadar dünya çevresindeki kültürler İslam medeniyeti tarafından şekillendirilmiştir."

(Jonathan Grupper (series writer), Islam: Empire of Faith, A Documentary by Gardner Films, in association with PBS, 2001)

Liberal Amerikan medyasının tanınmış isimlerinden George Rafael internet üzerinden yayımlanan bir makalesinde şöyle yazmaktadır:

"Batı, cebirden ve kahveden gitara, optikten üniversiteye dek birçok şeyi Hilal'in insanlarına borçludur. Bin yıl önce, Batı karanlıkla örtülmüşken, İslam altın çağını yaşıyordu. Londra barbar bir bataklık iken Müslüman Kordoba'nın sokakları ışıl ışıldı, York'tan Viyana'ya kadar planlı katliamlar yaşanırken (Endülüs yönetimindeki Toledo'da dini hoşgörü vardı. Klasik mirasımızın muhafızları olan Araplar bizim Rönesansımızın ebeleriydiler. Onların etkisi -her ne kadar yabancıymış gibi görünse de- daima bizimle beraber olmuştur, kah bir fincan sıcak kahveyle kah bilgisayar programlarındaki logaritmayla."

(George Rafael "A is for Arabs", Jan. 8, 2002)

İslam'ın Açık Fikirliliği

Müslümanların bu şekilde, bilimsel gelişmelere liderlik etmelerine vesile olan Kuran'ın taşıdığı üstün hikmetlerdir. Bu hikmetler insanların çevresini inceleme ve onlardaki üstün tasarımı anlama fikrine yol göstermektedir. Allah'ın Kuran'da insanlara bildirdiği bir başka hikmet ise bireyler ve toplumlar arasındaki engelleri kaldıran hoşgörü ve açık fikirliliktir. Bu bakış açısı da Müslümanların tüm kültürel ve sosyal engelleri aşarak dünyaya daha akılcı bakmalarını sağlamaktadır. Allah Kuran'da bunu şu şekilde bildirmektedir.

"Ey insanlar, gerçekten, Biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi halklar ve kabileler (şeklinde) kıldık. Şüphesiz, Allah katında sizin en üstün (kerim) olanınız, (ırk ya da soyca değil) takvaca en ileride olanınızdır. Şüphesiz Allah, bilendir, haber alandır." (Hucurat Suresi, 13)

İslami ilimlerin yükselişinde, bu açık fikirliliğinin belirgin bir rolü vardır. Çağımızın en büyük İslam alimlerinden biri olan Seyyid Hüsseyin Nasr'a göre "İslami bilim insanlık tarihinde gerçekten uluslararası yapıda olan ilk bilimdir." (Quoted in Weiss and Green, p. 187)

Şunu da eklemek gerekir ki Müslümanlar sadece diğer kültürlerle işbirliği yapmakla kalmamış aynı zamanda üstün özellikler taşıyan Kuran ahlakını da tüm insanlar arasında tanıtmış ve anlatmışlardır. Bilimsel alanlarda sayısız gelişmeye öncü olan Müslüman bilim adamlarının ortaya attığı birçok teori, aynı dönemdeki pek çok kültüre de ilham kaynağı olmuştur. Ortadoğu tarihinde tanınmış bir uzman olan Prof. Dr. Bernard Lewis bunu şöyle açıklar:

"İslami bilimlerin Ortaçağ'da gösterdiği başarı ne Grek öğretisini muhafaza etmekle sınırlandırılabilir, ne de daha eski ve daha uzak olan Doğu külliyyatına temas etmekle. Ortaçağ İslam alimlerinin modern dünyaya devrettiği bu miras, İslam alimlerinin kendi çabaları ve katkılarıyla zenginleştirilmiştir. Grek bilimi teorik olmaya yatkınken Ortadoğu'nun Ortaçağ bilimi tıp, kimya, astronomi ve ziraat gibi çok daha pratik alanlardaydı."

(Bernard Lewis, The Middle East, 1998, p. 266)

Tüm bu tarihsel gerçekler, İslam'ın, Peygamberimiz Hz. Muhammed'e (sav) vahyedildiği andan itibaren, insanlığı doğruya, gerçeğe, güzele götüren en parlak ışık olduğunu göstermektedir. Kuran ahlakıyla yücelen Müslümanlar, gittikleri her yere hoşgörü, akıl, bilim, sanat, estetik, temizlik ve refah götürmüşlerdir. Avrupa, koyu bir bağnazlık ve barbarlık içinde iken, İslam dünyası, dünyanın en modern ve en çağdaş uygarlığı olmuştur. Sonradan gelişecek olan Avrupa medeniyetinin temelinde de, İslam dünyasından öğrendikleri bütün bu değerlerin çok büyük bir rolü vardır.

Bugünün Müslümanları hiçbir zaman unutmamalıdır ki, dünyanın en görkemli medeniyetlerinden birinin ve bunu sıfırdan inşa eden kutsal, şanlı ve şerefli bir inancın temsilcileridirler.

Bu inancın kaynağı olan Kuran'ı Kerim ise, insanlığı karanlıklardan aydınlığa çıkaran en büyük yol göstericidir. Allah'ın Peygamber Efendimiz (sav)'e bildirdiği gibi:

"Elif, Lam, Ra. Bu bir Kitap'tır ki, Rabbinin izniyle insanları karanlıklardan nura, O güçlü ve övgüye layık olanın yoluna çıkarman için sana indirdik." (İbrahim Suresi, 1)

<https://www.harunyahya.info/makaleler/modern-bilimin-islami-kokenleri>